

Trakassering – mobbing

Jeg møter i min virksomhet ofte arbeidstakere og andre som gir uttrykk for å være mobbet eller trakassert. Dette fremstår som et betydelig problem i norsk arbeidsliv. Samtidig må vi spørre oss; hva ligger egentlig i disse begrepene, trakassering og mobbing. Hvor går grensene for at en adferd fra en leder, fra kollegaer eller andre på arbeidsplassen blir å anse som trakassering eller mobbing?

Arbeidsmiljøloven

Vi har i arbeidsmiljølovens § 4-3 regler med krav til det psykososiale arbeidsmiljø på arbeidsplassen. I 3. avsnitt fremgår det at en arbeidstaker ikke skal utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden. Av dette kan vi i det minste utlede at trakassering er en type utilbørlig opptreden. Videre fremgår i paragrafens 1. ledd at arbeidet skal legges til rette slik at arbeidstakers integritet og verdighet i varetas. Loven gir imidlertid ingen definisjon på hva begrepene mobbing eller trakassering betyr eller hva som menes med utilbørlig adferd.

Høyesteretts definisjon av «trakassering» og «mobbing»

Høyesterett har flere ganger søkt å definere begrepene trakassering og mobbing. I en dom fra 1993 definerte Høyesterett begrepet mobbing som eksempelvis trakassering, plaging, utfrysing eller sårende erting og fleiping som forekommer gjentatte ganger over en viss periode. Sammenhengen mellom trakassering og mobbing er at trakasseringen gjentas flere ganger over et tidsrom.

Likeledes ga Høyesterett i en dom fra 1997 uttrykk for at trakassering kunne skje på det verbale plan, samt at det kunne skje gjennom skremmende og plagsom opptreden. I denne saken var den kvinnelige arbeidstakeren blitt skremt bl.a. ved at det var hengt opp en stor, levende edderkopp på innsiden av hennes kontordør. Videre var det også hengt en kondom på bilen hennes. Ytterligere nevner Høyesterett også at en av kollegaene hennes hadde skremt henne mens hun transporterte et lik.

Hva sier dommene?

Disse dommene viser at begrepet trakassering omfatter en rekke forskjellige former for skremmende og plagsom opptreden, samt at også krenkende verbal adferd kan bli ansett som trakassering. Vi kan heller ikke se bort fra at også ikke aktive handlinger kan bli å anse som trakassering, eksempelvis systematisk utfrysing eller neglisjering.

Seksuell trakassering

Justisdepartementet har også gitt uttrykk for en viss definisjon av hva som er seksuell trakassering; dette vil være forskjellige former for seksuelt betont plaging som er uønsket fra offerets side. I denne kategorien kommer også verbal adferd som f.eks. uvelkomne kommentarer om en persons kropp i seksuell sammenheng.

Vi ser altså at begrepet trakassering omfatter forskjelligartet utilbørlig adferd som både omfatter verbale og fysiske handlinger, samt unnlater.

Advokat Bjørn Bråthen